

PLANY ZADAŃ OCHRONNYCH OBSZARÓW NATURA 2000 TORFOWISKA GÓR IZERSKICH PLH020047 GÓRY IZERSKIE PLB020009

I SPOTKANIE ZESPOŁU LOKALNEJ WSPÓŁPRACY



Spełniamy wymagania EMAS – zarządzamy urzędem efektywnie, oszczędnie i prośrodowiskowo



Unia Europejska
Fundusz Spójności



ROLA I ZASADY UDZIAŁU SPOŁECZEŃSTWA W SPORZĄDZANIU PLANU ZADAŃ OCHRONNYCH



Spełniamy wymagania EMAS – zarządzamy urzędem efektywnie, oszczędnie i prośrodowiskowo



Prawo krajowe

Ustawa

z dnia 3 października 2008 r.

o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko

Art. 21 ust. 24a projektach planów ochrony, projektów planów zadań ochronnych oraz projektach zadań ochronnych tworzonych dla form ochrony przyrody.

Prawo krajowe

Ustawa
z dnia 3 października 2008 r.
o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa
w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko

Art. 39 ust. 1

Organ opracowujący projekt dokumentu wymagającego udziału społeczeństwa, bez zbędnej zwłoki, podaje do publicznej wiadomości informację o:

- 1) przystąpieniu do opracowywania projektu dokumentu i o jego przedmiocie;
- 2) możliwościach zapoznania się z niezbędną dokumentacją sprawy oraz o miejscu, w którym jest ona wyłożona do wglądu;
- 3) możliwości składania uwag i wniosków;
- 4) sposobie i miejscu składania uwag i wniosków, wskazując jednocześnie co najmniej 21-dniowy termin ich składania;
- 5) organie właściwym do rozpatrzenia uwag i wniosków;
- 6) postępowaniu w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko, jeżeli jest prowadzone.

Kto jest ważny podczas planowania ochrony?

- Gminy
- Starostwo powiatowe
- Marszałek województwa i geolog wojewódzki
- Nadleśnictwo
- Organ sprawujący nadzór nad lasami niepaństwowymi
- Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
- Użytkownicy obwodów rybackich, użytkownicy stawów rybnych
- Lokalny i regionalny organ Polskiego Związku Wędkarskiego
- Lokalne koło Polskiego Związku Łowieckiego
- Dyrektor urzędu morskiego, jeżeli obszar obejmuje pas techniczny
- Lokalna Grupa Działania Leader
- Lokalne stowarzyszenia działające na rzecz rozwoju turystyki, ochrony środowiska, ochrony wartości przyrodniczych i kulturowych itp.
- Organizacje ekologiczne prowadzące działalność na rzecz ochrony odpowiednich siedlisk lub gatunków
- Wszystkie podmioty, które dotychczas realizowały lub deklarują taką chęć działania z zakresu ochrony przyrody
- Osoby i instytucje, które brały udział w zaprojektowaniu obszaru (autorstwo SDF, autorstwo ekspertyz wykorzystanych do sporządzenia SDF)
- Osoby i instytucje prowadzące badania naukowe w zakresie odpowiednich siedlisk przyrodniczych lub gatunków
- Rolnicy, właściciele lasów niepaństwowych, wspólnoty gruntowe
- Osoby cieszące się autorytetem „liderów lokalnych”, także nieformalnym

plany zadań ochronnych
Natura 2000
2017-2022



REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
WE WROCŁAWIU

Spełniamy wymagania EMAS – zarządzamy urzędem efektywnie, oszczędnie i prośrodowiskowo



Zweryfikowany system
zarządzania
środowiskowego
PL 2.02.006-03

Postępowanie z udziałem społeczeństwa

- wymagane przed ustanowieniem planu zadań ochronnych i planu ochrony,
- publiczne ogłoszenie projektu planu (internet),
- każdy ma prawo wnieść uwagi i wnioski, które muszą być rozważone.

Zapewnienie udziału zainteresowanych osób i podmiotów prowadzących działalność w siedliskach przyrodniczych i siedliskach gatunków



Spełniamy wymagania EMAS – zarządzamy urzędem efektywnie, oszczędnie i prośrodowiskowo



Korzyści dla społeczności lokalnej

- dostęp do rzetelnej informacji,
- uczciwe traktowanie – „nic o nas bez nas”,
- rozwiane mity,
- objaśnione korzyści i ograniczenia,
- wspólne tworzenie.

Korzyści dla sieci Natura 2000

- bezkonfliktowy plan zadań ochronnych,
- stworzenie zespołów odpowiedzialnych za zarządzanie obszarami Natura – nauka wspólnego zarządzania,
- świadome i odpowiedzialne społeczeństwo

plany zadań ochronnych
Natura 2000
2017-2022



Plan zadań ochronnych ma być zrozumiały i przyjazny dla wszystkich.

Wspólne tworzenie planu stwarza możliwość pogodzenia sprzecznych interesów.



Spełniamy wymagania EMAS – zarządzamy urzędem efektywnie, oszczędnie i prośrodowiskowo



Uspołecznienie procesu planowania i zarządzania obszarami Natura 2000

Zespół Lokalnej Współpracy

- Przedstawiciele gmin i powiatów znajdujących się w zasięgu granic obszarów NATURA 2000.
- Reprezentanci instytucji, którzy mogą mieć wpływ na plan ochrony ze względu na sprawowany nadzór i zarządzanie.
- Reprezentanci użytkowników/zarządców, na których plan ochrony będzie miał bezpośredni wpływ.
- Eksperci-przyrodnicy, posiadający wiedzę o przedmiotach ochrony.



INFORMACJE O SIECI NATURA 2000

PRAWNE PODSTAWY FUNKCJONOWANIA



REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
WE WROCŁAWIU

Spełniamy wymagania EMAS – zarządzamy urzędem efektywnie, oszczędnie i prośrodowiskowo



Formy ochrony przyrody

Art. 6 ust. 1 Ustawy o ochronie przyrody (UOP)

1. parki narodowe ⇒ uzgodnienie z Radą Gminy (plan ochrony – opiniowanie przez Radę)
2. rezerваты przyrody ⇒ „-”
3. parki krajobrazowe ⇒ uzgodnienie z Radą Gminy
4. obszary chronionego krajobrazu ⇒ uzgodnienie z Radą Gminy
- 5. obszary Natura 2000** ⇒ opiniowanie przez Radę Gminy (projekt listy obszarów)
6. pomniki przyrody
7. stanowiska dokumentacyjne
8. użytki ekologiczne
9. zespoły przyrodniczo-krajobrazowe
10. ochrona gatunkowa

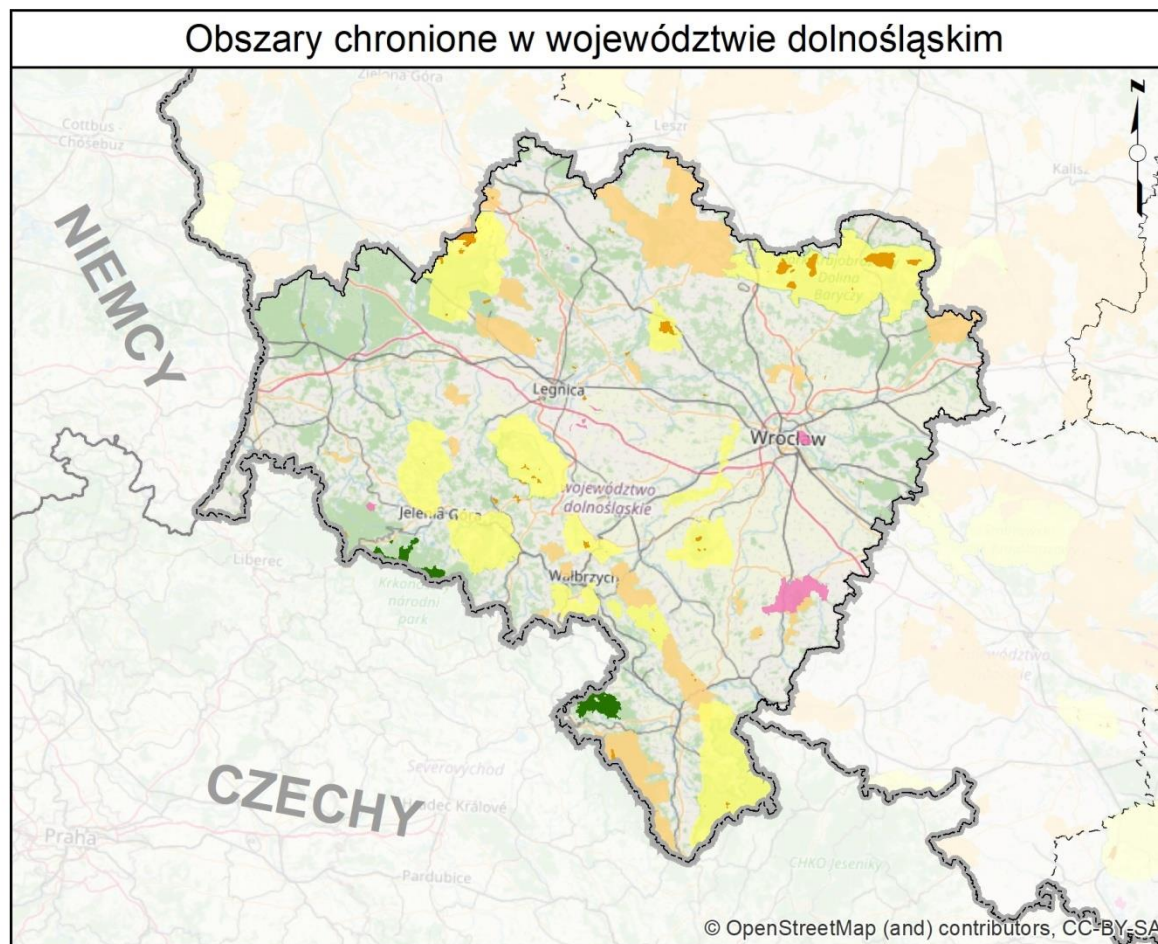


REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
WE WROCŁAWIU


Spełniamy wymagania EMAS – zarządzamy urzędem efektywnie, oszczędnie i prośrodowiskowo



Formy ochrony przyrody – Krajowy System Obszarów Chronionych – obszary chronione



Obszary chronione

- | | | | |
|---|--------------------|---|-----------------------------------|
|  | parki narodowe |  | zespoły przyrodniczo-krajobrazowe |
|  | rezerваты przyrody |  | obszary chronionego krajobrazu |
|  | parki krajobrazowe | | |

0 25 50 100
km

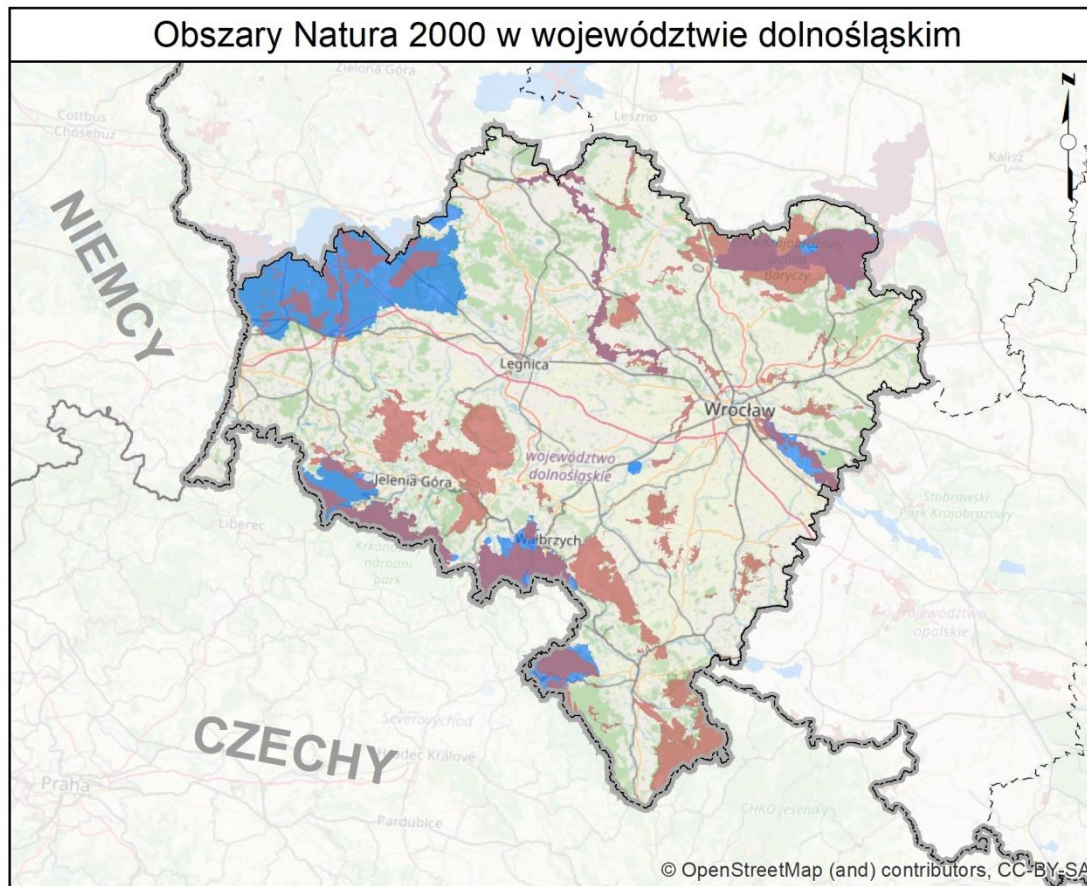


REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
WE WROCŁAWIU

Spełniamy wymagania EMAS – zarządzamy urzędem efektywnie, oszczędnie i prośrodowiskowo

EMAS
Zweryfikowany system
zarządzania
środowiskowego
nr 3.02.006-03

Formy ochrony przyrody – Sieć obszarów Natura 2000 (Europejska Sieć Ekologiczna)



Obszary Natura 2000

- Specjalne Obszary Ochrony
- Obszary Specjalnej Ochrony

0 25 50 100 km

obszary
ochrony ⇒
ochronie
podlega nie
cała
przestrzeń,
ale
konkretne
obiekty -
**przedmioty
ochrony**

Formy ochrony przyrody

Konsekwencja nakładania się systemów obszarów chronionych



Art. 20, ust. 5 UOP - plany ochrony

- parku narodowego
- rezerwatu
- parku krajobrazowego

w części terenu pokrywającej się z obszarem NATURA 2000 powinny uwzględniać zakres planów zadań ochronnych (art. 28) albo zakres planów ochrony (art. 29) obszarów „naturowych”



REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
WE WROCŁAWIU

Spełniamy wymagania EMAS – zarządzamy urzędem efektywnie, oszczędnie i prośrodowiskowo



EMAS
Zweryfikowany system
zarządzania
środowiskowego
PL 2.02.006-03

Formy ochrony przyrody

Art. 25 Rodzaje obszarów Natura 2000:

- OSO
(obszar specjalnej ochrony ptaków)
- SOO
(specjalny obszar ochrony siedlisk)
- OZW
(obszar mający znaczenie dla Wspólnoty)



Przedmiot ochrony w obszarach Natura 2000

OSO (PLB)	SOO (PLH)
<ul style="list-style-type: none"> gatunki wymienione w zał. I, II i III Dyrektywy Ptasiej 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. (zmieniająca dyrektywę Rady 79/409/EWG z 2 kwietnia 1979 r.), w sprawie ochrony dzikiego ptactwa. <u>naturalne siedliska gatunków wymienionych w dyrektywie</u> 	<ul style="list-style-type: none"> siedliska wymienione w zał. I i gatunki wymienione w zał. II, IV, V Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (Dz.U. 2014, nr 231, poz. 1713)

Tworzenie, funkcjonowanie i likwidacja obszarów Natura 2000

- **Art. 27 UOP, ust. 1** – projekt listy obszarów NATURA 2000 (Generalny Dyrektor OŚ) dla Komisji Europejskiej (przez ministra właściwego do spraw środowiska – zgoda Rady Ministrów) ⇒ opinia Rady Gminy
- **Art. 27a, ust. 1 UOP** – wyznaczanie obszaru Natura 2000 – rozporządzenie ministra właściwego do spraw środowiska
- **Art. 27a, ust. 2** – nadzór nad obszarem Natura 2000 (Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska lub Dyrektor Urzędu Morskiego oraz – z zastrz. Art. 32 ust. 5 – Dyrektor Parku Narodowego, tylko na części obszaru w granicach parku narodowego)
- **Art. 27a, ust. 3** – zgoda Komisji Europejskiej na zmianę granic lub likwidację obszaru Natura 2000

Działania na obszarze Natura 2000 niezwiązane z jego ochroną, ale mogące mieć wpływ na przedmiot i cel ochrony

- **Art. 30 UOP ust. 3** – plany zagospodarowania przestrzennego → uzgodnienie przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska
- **Art. 33 UOP** – zakazy dotyczące działań mogących znacząco negatywnie oddziaływać na cele i przedmiot ochrony oraz integralność obszarów NATURA 2000; w tym **ust. 3** wymóg przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko dla polityk, strategii, planów, programów (prognoza oddziaływania na środowisko) oraz przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na ochronę obszarów NATURA 2000 (raport o oddziaływaniu na środowisko)
- **Art. 34** – przypadki, w których można odstąpić od zakazu realizacji określonych przedsięwzięć/działań na mocy zezwolenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska lub dyrektora urzędu morskigo
- **Art. 35** – kompensacja przyrodnicza
- **Art. 36 ust. 1** – rodzaje działalności na obszarach Natura 2000, które nie podlegają ograniczaniu, o ile nie oddziałują znacząco na cele, przedmiot ochrony oraz integralność danego obszaru naturalnego

CHARAKTER, ZASIĘG PRZESTRZENNY, PODSTAWY PRAWNE, ZAKRES MERYTORYCZNY PZO



REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
WE WROCŁAWIU

Spełniamy wymagania EMAS – zarządzamy urzędem efektywnie, oszczędnie i prośrodowiskowo



Plan zadań ochronnych obszaru Natura 2000

Art. 28 UOP – sporządzanie planu zadań ochronnych:

- **kto?** – *nadzorujący obszar (na 10 lat; po 6 latach od wyznaczenia i zatwierdzenia; przez Komisję Europejską w przypadku obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty (ust. 1)*
- **prawo do udziału osobom i podmiotom prowadzącym działalność w obrębie siedlisk chronionych w pracach nad projektem planu (ust. 3)**
- udział społeczeństwa (ust. 4)
- ustanowienie planu zadań ochronnych na mocy **zarządzenia** wydanego przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska; zarządzenie to jest aktem prawa miejscowego (ust. 5)

Plan zadań ochronnych obszaru Natura 2000

Art. 28, ust. 10 – zakres merytoryczny planu zadań ochronnych:

- identyfikacja zagrożeń, cele działań ochronnych, określenie tych działań z identyfikacją podmiotów wykonujących i rozmieszczenie działań, w tym ochrony czynnej, monitoringu oraz uzupełnienia wiedzy (pkt. 2-4)
- **wskazania do zmian w istniejących dokumentach planowania przestrzennego** gminy (studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego i miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego) oraz regionalnych (pkt. 5) (*„wymuszanie” konieczności przystąpienia do zmian tych dokumentów?*)
- wskazanie potrzeby (lub nie) oraz terminu sporządzenia planu ochrony (pkt. 6), o którym mowa w art. 29 UOP i którego ustanowienie powoduje utracenie mocy planu zadań ochronnych (ust. 12)



Plan zadań ochronnych obszaru Natura 2000

- **przypadki kiedy nie sporządza się Planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 lub jego części:**
 - gdy ustanowiono plan ochrony, o którym mowa w art. 29;
 - pokrywa się w całości lub w części z obszarem parku narodowego, rezerwatu przyrody lub parku krajobrazowego, dla których ustanowiono plan ochrony uwzględniający zakres, o którym mowa w ust. 10;
 - pokrywa się w całości lub w części z obszarem parku narodowego lub rezerwatu przyrody, dla których ustanowiono zadania ochronne uwzględniające zakres, o którym mowa w ust. 10;
 - pokrywa się w całości lub w części z obszarem będącym w zarządzie nadleśnictwa, dla którego ustanowiony plan urządzenia lasu uwzględnia zakres, o którym mowa w ust. 10;
 - znajduje się w obszarach morskich

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 listopada 2017 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz.U. 2017, poz.2310)...

... akt wykonawczy wydany na podstawie
art. 28 ust. 13 UOP



Spełniamy wymagania EMAS – zarządzamy urzędem efektywnie, oszczędnie i prośrodowiskowo



Rozporządzenie...

§3 Zakres prac:

- opisanie granic obszaru w postaci wykazu współrzędnych punktów załamania granicy, weryfikacja i uzupełnienie informacji, w tym m.in. o uwarunkowaniach społeczno-gospodarczych – istniejących i wynikających z przyjętych (w gminach) kierunków rozwoju i planów zagospodarowania przestrzennego, ocena stanu ochrony przedmiotów ochrony (pkt 3)
- ocena istniejących i potencjalnych zagrożeń oraz prawdopodobnych kierunków zmian uwarunkowań – przyrodniczych oraz społeczno-gospodarczych (pkt 4)
- ustalenie celów działań ochronnych (utrzymanie właściwego stanu, osiągnięcie właściwego stanu, uzupełnienie wiedzy) (pkt 5)
- ustalenie działań ochronnych (zakres prac, miejsce realizacji, terminy i częstotliwość prac, podmioty odpowiedzialne, koszt i techniczne uwarunkowania, zapewnienie monitoringu osiągnięcia celów) (pkt 6)
- ustalenie **wskazań do zmian** planów zagospodarowania przestrzennego – gminnych i regionalnych., o ile ich realizacja naruszałaby zakazy, o których mowa w art. 33 UOP, ust. 1
- ocena potrzeby sporządzenia planu ochrony dla części lub całości obszaru Natura 2000 (pkt 8)
- forma dokumentacji planu (pkt 9)



PLANY ZADAŃ OCHRONNYCH OBSZARÓW NATURA 2000

Obszary objęte opracowaniem PZO:

TORFOWISKA GÓR IZERSKICH PLH020047
GÓRY IZERSKIE PLB020009



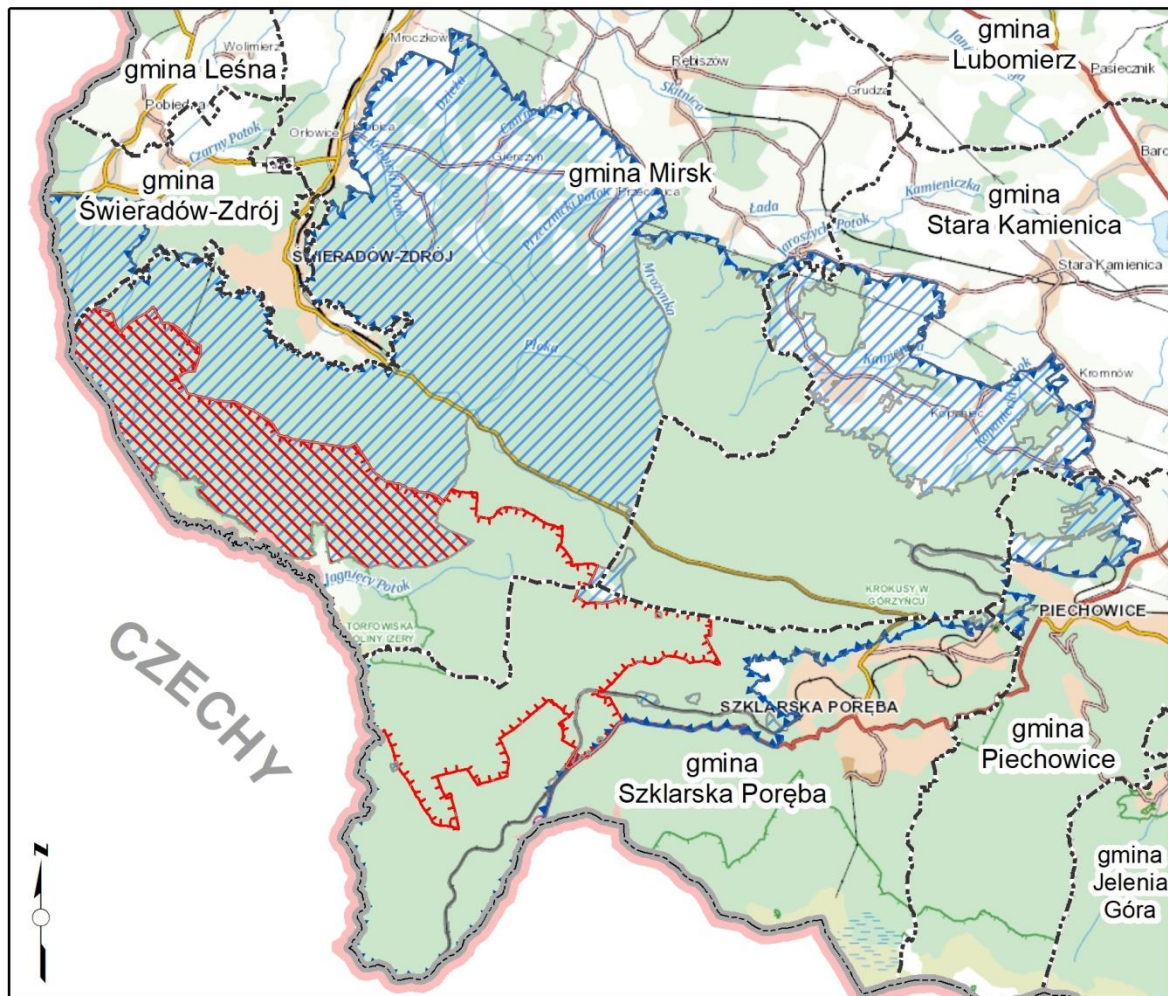
REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
WE WROCŁAWIU

Spełniamy wymagania EMAS – zarządzamy urzędem efektywnie, oszczędnie i prośrodowiskowo



Obszar Natura 2000	Powierzchnia [ha]	Data zatwierdzenia	Teren objęty PZO
Góry Izerskie PLB020009	20346,73	OSO 02.2011 r.	50,85% o powierzchni 10348,3 ha (wyłączono obszary: Rezerwatu Przyrody „Torfowiska Doliny Izery” oraz teren Nadleśnictwa Szklarska Poręba)
Torfowiska Gór Izerskich PLH020047	4764,96	OZW 03.2009 r.	38,22 % o powierzchni 1821,19 ha (wyłączono obszary: Rezerwatu Przyrody „Torfowiska Doliny Izery” oraz teren Nadleśnictwa Szklarska Poręba)





- | | | | |
|---|--|---|--|
|  | granica obszaru Natura 2000 Torfowiska Gór Izerskich PLH020047 |  | obszar Natura 2000 Torfowiska Gór Izerskich PLH020047 objęty PZO |
|  | granica obszaru Natura 2000 Góry Izerskie PLB020009 |  | obszar Natura 2000 Góry Izerskie PLB020009 objęty PZO |

0 1 2 4 km

Województwo dolnośląskie

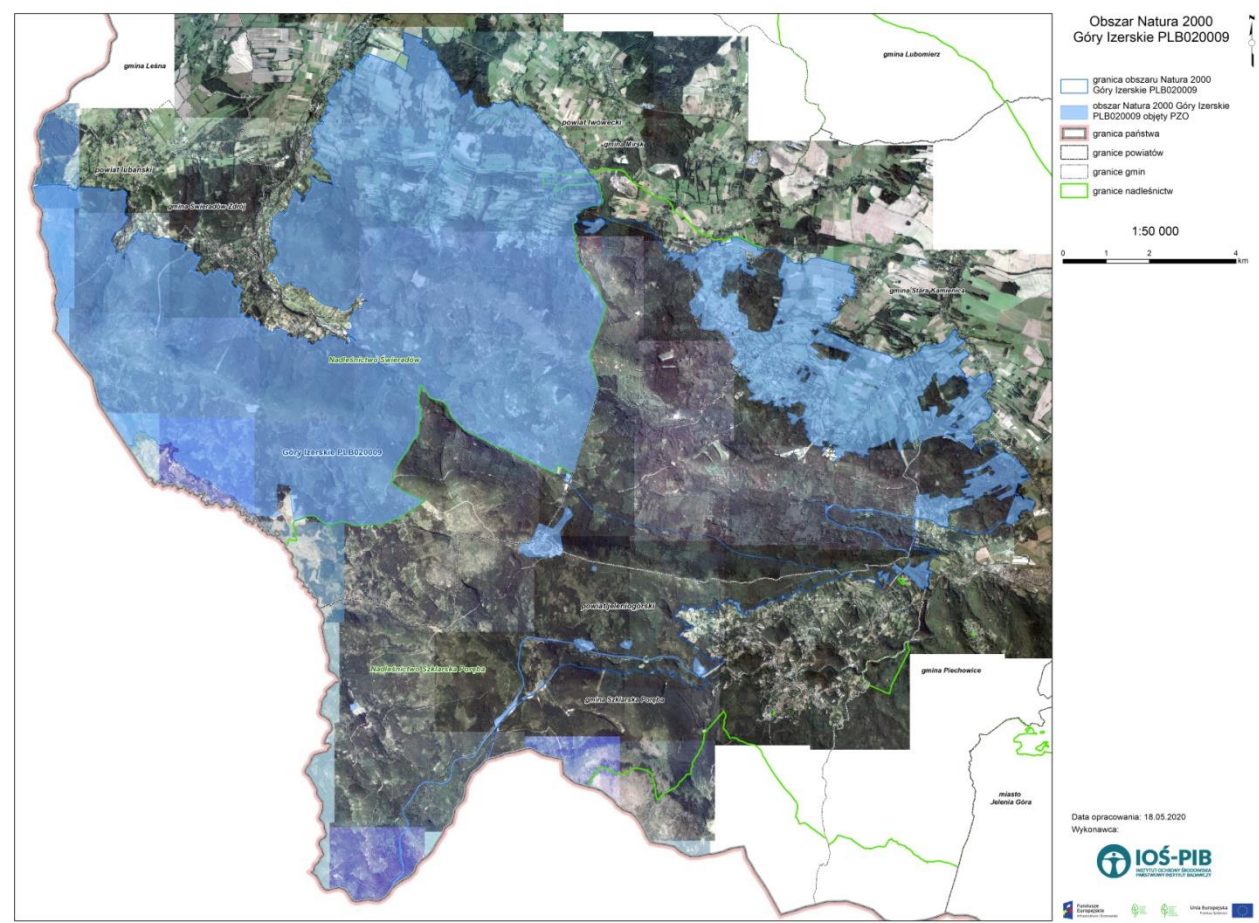
Góry Izerskie PLB020009

pow. lwówecki
gm. Mirsk,
pow. jeleniogórski
gm. Piechowice,
gm. Stara Kamienica,
gm. Szklarska Poręba,
pow. lubański
gm. Świeradów Zdrój

Torfowiska Gór Izerskich PLH020047

pow. lwówecki
gm. Mirsk,
pow. jeleniogórski
gm. Szklarska Poręba,
pow. lubański
gm. Świeradów Zdrój

Mapa obszaru Natura 2000 objętego PZO Góry Izerskie PLB020009



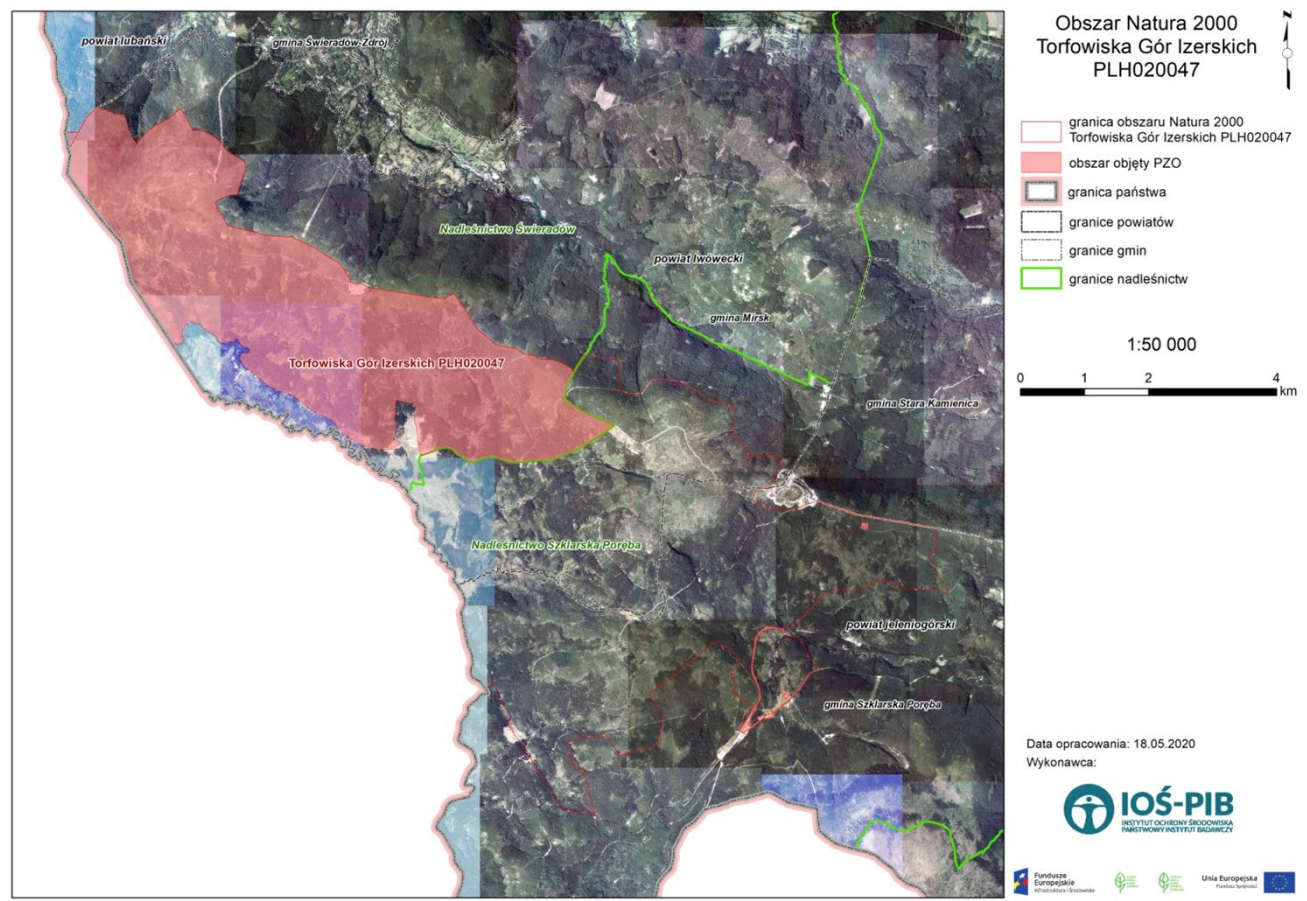
Data opracowania: 18.05.2020
Wykonawca:
IOŚ-PIB
Instytut Ochrony Środowiska
Państwowego Instytutu Statystyki



Spełniamy wymagania EMAS – zarządzamy urzędem efektywnie, oszczędnie i prośrodowiskowo



Mapa obszaru Natura 2000 objętego PZO Torfowiska Gór Izerskich PLH020047



Data opracowania: 18.05.2020
Wykonawca:



Spełniamy wymagania EMAS – zarządzamy urzędem efektywnie, oszczędnie i prośrodowiskowo



Problematyka zagrożeń dla celów i przedmiotów ochrony obu obszarów Natura 2000 – zagrożenia wynikające z uwarunkowań społeczno- gospodarczych



Spełniamy wymagania EMAS – zarządzamy urzędem efektywnie, oszczędnie i prośrodowiskowo



Czynniki (generatory) zagrożeń

- profil gospodarczy rejonu (przestrzeń społeczno-gospodarcza – PSG)
- sytuacja społeczno-ekonomiczna rejonu (*dochody, w tym własne, wydatki, stopa bezrobocia*)
- lokalne strategie gospodarcze
- polityki w zakresie ochrony środowiska (programy ochrony środowiska)
- plany urządzeniowo-rolne



Polityka przestrzenna gmin

- Studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego (konfrontacja postanowień dokumentu z rozmieszczeniem przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000)
- Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego („dwukierunkowa” konfrontacja rozwiązań funkcjonalno-przestrzennych oraz ustaleń planu z rozmieszczeniem przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000)



PRZEDMIOTY OCHRONY

Góry Izerskie PLB020009 (18 gatunków ptaków)

kod	nazwa	Ocena obszaru wg SDF populacja/ stan zachowania/ izolacja/ ogólnie
A223	<i>Aegolius funereus</i> Włochatka zwyczajna	B/B/C/B
A229	<i>Alcedo atthis</i> Zimorodek zwyczajny	D
A104	<i>Bonasa banasia</i> Jarząbek zwyczajny	D
A215	<i>Bubo Bubo</i> Puchacz zwyczajny	D
A224	<i>Caprimulgus europaeus</i> Lelek zwyczajny	D
A030	<i>Ciconia nigra</i> Bocian czarny	D
A122	<i>Crex crex</i> Derkacz zwyczajny	D

Przedmioty ochrony Góry Izerskie PLB020009

kod	nazwa	Ocena obszaru wg SDF populacja/ stan zachowania/ izolacja/ ogólnie
A236	<i>Dryocopus martius</i> Dzięcioł czarny	D
A320	<i>Ficedula parva</i> Muchówka mała	D
A217	<i>Glaucidium passerinum</i> Sóweczka zwyczajna	B/B/C/B
A127	<i>Grus grus</i> Żuraw zwyczajny	D
A075	<i>Haliaeetus lbicilla</i> Bielik	D
A338	<i>Lanius collurio</i> Gąsiorek	D
A246	<i>Lullula arborea</i> Lerka	D
A072	<i>Pernis apivorus</i> Trzmielojad zwyczajny	D
A234	<i>Picus canus</i> Dzięcioł zielonosiwy	C/B/C/C
A307	<i>Sylvia nisoria</i> Jarzębatka	D
A409	<i>Tetrao tetrix tetrix</i> Cietrzew zwyczajny	B/B/C/B

Sóweczka *Glaucidium passerinum*



fot. Luca Andrei Dehelean

Sóweczka *Glaucidium passerinum*

- Najmniejsza europejska sowa, wielkością zbliżona do szpaka.
- Sóweczka najchętniej zasiedla bory świerkowe lub sosnowe z domieszką świerka.
- W Polsce gniazduje regularnie w Karpatach, Sudetach oraz na ich przedgórzach, w Borach Dolnośląskich i w Puszczy Białowieskiej.
- Pokarm sóweczki stanowią głównie małe ptaki, w mniejszym stopniu gryzonie.
- Sóweczki są aktywne głównie o świcie i o zmierzchu, a także nocą. Widywane są najczęściej na czubkach świerków i innych drzew, charakterystycznie zadzierając ku górze ogon i kiwając się.
- Głos sóweczki to charakterystyczny gwizg, niepodobny do głosów innych sów.

Wyniki inwentaryzacji ornitologicznej, prowadzonej w 2009 r., na potrzeby utworzenia obszaru specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 „Góry Izerskie”

- Liczebność: 12-20 par
- Udział procentowy lęgowej w ostoi Gór Izerskich w stosunku do populacji krajowej (min. i max.): 5,0%/4,0%
- Kryterium: C6 – gatunek zagrożony w skali Unii Europejskiej
- Zagrożenia: Gospodarka leśna
 - Wyrąb starodrzewu i drzew dziuplastych
 - Intensyfikacja gospodarki leśnej
 - Sadzenie monokultur drzew
 - Nie dostosowane do biologii ptaków terminy prowadzenia zabiegów



Fot. N. Mazur

Włochatka *Aegolius funereus*



fot. Christoph Moning



REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
WE WROCŁAWIU

Spełniamy wymagania EMAS – zarządzamy urzędem efektywnie, oszczędnie i prośrodowiskowo



Zweryfikowany system
zarządzania
środowiskowego
PL 3.02.006-03

Włochatka *Aegolius funereus*

- Mała sowa o zaokrąglonej sylwetce, dużej głowie i krótkim ogonie.
- Włochatka najchętniej zasiedla rozległe kompleksy leśne, głównie bory sosnowe, jodłowe lub świerkowe o bogatej strukturze.
- W Polsce gniazduje regularnie w górach i na przedgórzu, zasiedla także lasy na niżu Polski: Pomorze, Warmia i Mazury, Podlasie. Na pozostałym obszarze występuje sporadycznie.
- Samce wydają charakterystyczny głos: szybka seria głośnych, wysokich i głębokich pohukiwań.
- Pokarm włochatki to głównie gryzonie, ale także drobne ptaki i owady.

Wyniki inwentaryzacji ornitologicznej, prowadzonej w 2009 r., na potrzeby utworzenia obszaru specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 „Góry Izerskie”

- Liczebność: 20-30 par
- Udział procentowy lęgowej w ostoi Gór Izerskich w stosunku do populacji krajowej (min. i max.): 3,0%/1,5%
- Kryterium: C6 – gatunek zagrożony w skali Unii Europejskiej
- Zagrożenia: Gospodarka leśna
 - Wyrąb starodrzewu i drzew dziuplastych
 - Intensyfikacja gospodarki leśnej
 - Sadzenie monokultur drzew
 - Nie dostosowane do biologii ptaków terminy prowadzenia zabiegów

Włochatka *Aegolius funereus*



Dzięcioł zielonosiwy *Picus canus*



fot. Eero Kiuru

Dzięcioł zielonosiwy *Picus canus*

- Gatunek średniej wielkości ptaka z rodziny dzięciołowatych
- W upierzeniu dominuje zielona i szara barwa, co rzadkie u dzięciołów. Samiec ma na czole małą czerwoną czapeczkę, której brak u samicy.
- Występuje w lasach liściastych, ale również w mieszanych, np. bukowo-jodłowych w górach, a na nizinach w łągach i grądach.
- W skali całego kraju jest to gatunek bardzo nielicznie lęgowy. Nieco liczniej występuje na Dolnym i Górnym Śląsku oraz w Małopolsce. Ostatnio wykazuje ekspansję na północy kraju.
- Pożywienie stanowią owady, głównie mrówki, które zbiera także z powierzchni drzew, żeruje też na ziemi.
- Lęgi odbywa w samodzielnie wykutej dziupli, składa 7-9 jaj.

Wyniki inwentaryzacji ornitologicznej, prowadzonej w 2009 r., na potrzeby utworzenia obszaru specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 „Góry Izerskie”

- Liczebność: 15(16?)-24
- Udział procentowy lęgowej w ostoi Gór Izerskich w stosunku do populacji krajowej (min./max.): 1,2%/0,8%
- Kryterium: C6 – gatunek zagrożony w skali Unii Europejskiej
- Zagrożenia: Gospodarka leśna
 - Wyrąb starodrzewu i drzew dziuplastych
 - Usuwanie martwego drewna z lasu
 - Sadzenie monokultur drzew

Cietrzew *Lyrurus tetrix*



fot. Chiara
Cecchinato

Cierzew *Lyrurus tetrrix*

- Gatunek dużego ptaka z rodziny kurowatych wielkości kury domowej
- Występuje wyraźny dymorfizm płciowy: samce są czarne z granatowym, metalicznym połyskiem, o ciemnobrązowych skrzydłach z dwiema białymi pręgami, pióra podogonowe białe, a sterówki charakterystycznie wygięte na zewnątrz. Samica jest mniejsza o upierzeniu brunatnym z gęstym poprzecznym, rdzawym prążkowaniem.
- Samce wczesną wiosną rozpoczynają toki, gromadząc się głównie na torfowiskach. Rozkładają wachlarzowato ogon, unosząc go prostopadle do ziemi, opuszczają skrzydła, wyciągają poziomo szyję i stroszą pióra, w tej postawie podskakują lub wzlatują, są bardzo ruchliwe. Wydają przy tym charakterystyczne głosy.
- Samice odwiedzają tokowiska gdzie łączą się z wybranymi samcami, a następnie same wysiadują jaja i wychowują pisklęta.
- W Polsce występuje bardzo nielicznie na izolowanych stanowiskach. W Górach Izerskich znajduje się jedno z najliczniejszych stanowisk tego gatunku.

Wyniki inwentaryzacji ornitologicznej, prowadzonej w 2009 r., na potrzeby utworzenia obszaru specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 „Góry Izerskie”

- Liczebność: 42-61 tokujących samców
- Udział procentowy lęgowej w ostoi Gór Izerskich w stosunku do populacji krajowej: 3,05%
- Kryterium: C6 – gatunek zagrożony w skali Unii Europejskiej
- Zagrożenia: Negatywny wpływ masowej turystyki
 - Płoszenie, penetrowanie, wydeptywanie i niszczenie siedlisk zwłaszcza przy szlakach i obiektach turystycznych.
 - Rozbudowa infrastruktury turystycznej (nartostrady, wyciągi, trasy narciarstwa biegowego, rowerowe i szlaki turystyczne).
 - Nie zamykanie szlaków turystycznych przebiegających przez tokowiska w okresie godów

Wyniki inwentaryzacji ornitologicznej, prowadzonej w 2009 r., na potrzeby utworzenia obszaru specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 „Góry Izerskie”

- Zagrożenia: Gospodarka leśna
 - Zalesianie torfowisk, uproduktywnienie siedlisk
 - Nie dostosowane do biologii ptaków terminy prowadzenia zabiegów
 - Zagęszczanie sieci szlaków zrywkowych i dróg leśnych
 - Pozostawianie niezabudowanych szlaków zrywkowych odwadniających siedliska
 - Zarastanie biotopów cietrzewia wynikające z naturalnej sukcesji drzew lub z ekspansji modrzewia na powierzchniach otwartych powstałych w wyniku klęski ekologicznej
 - Płoszenie na tokowiskach związane z prowadzeniem prac leśnych i z transportem leśnym

Wyniki inwentaryzacji ornitologicznej, prowadzonej w 2009 r., na potrzeby utworzenia obszaru specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 „Góry Izerskie”

Zagrożenia: Gospodarka wodna

- Utrzymanie drożności kanałów odwadniających
- Osuszanie, odwadnianie siedlisk
- Budowa sieci melioracji przy drogach, czyszczenie rowów

Rozwój zabudowy komercyjnej i rekreacyjnej

- Zajmowanie siedlisk przez zabudowę turystyczną i obszary rekreacyjne



Fot. N. Mazur

Optymalne siedliska cietrzewia - torfowiska wysokie

Fot. N. Mazur



Siedliska cietrzewia z 2009 r.

Fot.
N. Mazur



Siedliska cietrzewia z 2009 r.

Fot. N. Mazur



Dolina Izery i Łąka Izerska

Fot. N. Mazur



REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
WE WROCŁAWIU

Spełniamy wymagania EMAS – zarządzamy urzędem efektywnie, oszczędnie i prośrodowiskowo



Pozostałe inwentaryzowane gatunki ptaków

myszolów *Buteo buteo*



pustułka
Falco tinnunculus



pliszka górska
Motacilla cinerea



orzechówka
Nucifraga caryocatactes



Fot. N. Mazur

PRZEDMIOTY OCHRONY

Torfowiska Gór Izerskich PLH020047

12 typów siedlisk przyrodniczych

kod	nazwa siedliska	powierzchnia [ha]
4070	Zarośla kosodrzewiny (<i>Pinetum mugo</i>)	0,48
6230	Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (<i>Nardion</i> – płaty bogate florystycznie)	3,34
6410	Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (<i>Molinion</i>)	3,34
6430	Ziółorośla górskie (<i>Adenostylion alliariae</i>) i ziółorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>)	2,38
6520	Górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie (<i>Polygono-Trisetion</i>)	14,3
7110	Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe)	14,77
7120	Torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji	6,67
7140	Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzerio-Caricetea</i>)	58,13
8110	Piargi i gołoborza krzemianowe	0,48
9110	Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagetum</i>)	0,48
91D0	Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi Pinetum</i> , <i>Pino mugo-Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzożowo-sosnowe bagienne lasy borealne	450,29
9410	Górskie bory świerkowe (<i>Piceion abietis</i> , część – zbiorowiska górskie)	85,77

kod	nazwa siedliska	Ocena obszaru wg SDF: reprezentatywność/ pow. względna/ stan zachowania/ocena ogólna
4070	Zarośla kosodrzewiny (<i>Pinetum mugo</i>)	D
6230	Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (<i>Nardion – płaty bogate florystycznie</i>)	D
6410	Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (<i>Molinion</i>)	D
6430	Ziołorośla górskie (<i>Adenostylion alliariae</i>) i ziołorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>)	C/C/B/C
6520	Górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie (<i>Polygono-Trisetion</i>)	C/C/B/C
7110	Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe)	C/B/B/B
7120	Torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji	C/C/B/C
7140	Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzerio-Caricetea</i>)	C/C/B/C
8110	Piargi i gołoborza krzemianowe	A/C/B/B
9110	Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagetum</i>)	C/C/C/C
91D0	Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi Pinetum</i> , <i>Pino mugo-Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzozowo-sosnowe bagienne lasy borealne	C/B/C/C
9410	Górskie bory świerkowe (<i>Piceion abietis</i> , część – zbiorowiska górskie)	C/B/C/C

6430 - Ziółorośła górskie (*Adenostylin alliarie*) i ziółorośła nadrzeczne (*Convolvuletalia septum*)

- Ziółorośła górskie występują na glebach żyznych, wilgotnych, płytkich, próchniczo-mineralnych o zasadowym lub lekko kwaśnym odczynie.
- Gatunkami charakterystycznymi dla ziółorośli górskich są m.in.: lepiężnik wyłysiały *Petasites kablikianus*, lepiężnik biały *Petasites albus*, dzięgiel litwor *Angelica archangelica*, tojad mocny *Aconitum firmum*, wietlica alpejska *Athyrium distentifolium*, starzec Fuchsa *Senecio fuchsii*, szczaw górski *Rumex alpestris*, zerwa kłosowa *Phyteuma spicatum*.
- Ziółorośła górskie występują w Polsce na terenie całych Karpat i Sudetów.

6520 - Górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie (*Polygono- Trisetion*)

- To siedlisko obejmuje łąki świeże o górskim charakterze, należące do związku *Polygono-Trisetion* i *Arrhenaterion* (łąki mietlicowe).
- Górskie łąki konietlicowe występują na żyznych glebach mineralnych, nie zabagnionych i nie przesuszonych.
- Gatunkami charakterystycznymi dla górskich łąk konietlicowych są m.in.: wszewłoga górska *Meum athamanticum*, zerwa kulista *Phyteuma orbiculare*, zerwa kłosowa *Phyteuma spicatum*, przywrotniki *Alchemilla* spp., bniec czerwony *Melandrium rubrum*, rzeżusznik Hallera *Cardaminopsis halleri*, bodziszek leśny *Geranium sylvaticum*, wiechlina Chaixa *Poa chaixii*.
- Górskie łąki konietlicowe występują w regionie alpejskim. Są spotykane w Karpatach, Pieninach, Beskidzie Sądeckim i Gorcach.



7110 - Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe)

- To siedlisko stanowią otwarte mszary na skrajnie ubogich w substancje odżywcze i silnie kwaśnych torfach, zasilane niemal wyłącznie wodami opadowymi.
- Torfowiska wysokie najczęściej rozwijają się na wododziałach, ponieważ są one zasilane jedynie przez wody opadowe, które są istotnym czynnikiem wpływającym na rozwój tych torfowisk.
- Gatunkami charakterystycznymi dla torfowisk wysokich są: torfowiec magellański *Sphagnum magellanicum*, torfowiec brodawkowany *S. papillosum*, torfowiec brunatny *S. fuscum*, torfowiec czerwony *S. rubellum*, torfowiec ostrolistny *S. capilifolium*, modrzewnica zwyczajna *Andromeda polifolia*, żurawina błotna *Oxycoccus palustris*, wełnianka pochwowata *Eriophorum vaginatum*.
- Torfowiska wysokie występują głównie w północnej i centralnej Polsce oraz w górach.



7120 - Torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji

- Do tego siedliska należą torfowiska wysokie o zaburzonej strukturze gatunkowej roślin, pogorszonych warunkach hydrologicznych oraz przerwanych lub zaburzonych procesach torfotwórczych.
- Do tego siedliska zalicza się torfowiska objęte w przeszłości eksploatacją torfu i odwodnione, w których wielkość zniekształceń nie przekroczyła wartości, po której następuje nieodwracalna zmiana charakteru siedliska.
- Ten typ torfowisk występuje na glebach torfowych i murszowych, powstałych z torfu wysokiego.
- Gatunkami charakterystycznymi dla tego siedliska są m.in.: wrzos zwyczajny *Calluna vulgaris*, wełnianka pochwowata *Eriophorum vaginatum*, bagno zwyczajne *Ledum palustre*, trzęślica modra *Molinia caerulea*, sosna zwyczajna *Pinus sylvestris*, brzoza omszona *Betula pubescens*, chrobotki *Cladonia spp.*, wrzosiec bagienny *Erica tetralix*.
- Siedlisko to występuje na terenach zajmowanych przez torfowiska wysokie, głównie w północnej części kraju.

7140 - Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzerio-Caricetea nigrae*)

- Siedlisko to obejmuje torfowiska przejściowe, zasilane wodami oligo- lub mezotroficznymi pochodzącymi częściowo z opadów, częściowo ze spływów powierzchniowych lub wód podziemnych
- To siedlisko występuje na glebach torfowych lub murszowych.
- Gatunkami charakterystycznymi dla tego siedliska są m.in.: turzyca bagienna *Carex limosa*, rosiczka długolistna *Drosera anglica*, przygiętka biała *Rhynchospora alba*, torfowiec skręcony *Sphagnum contortum*, torfowiec spiczastolistny *S. cuspidatum*, torfowiec jednoboczny *S. subsecundum*, wątnik błotny *Hammarbya paludosa*, bagnica torfowa *Scheuchzeria palustris*, turzyca pospolita *Carex nigra*.
- Torfowiska przejściowe i trzęsawiska występują przede wszystkim w północnej części Polski, a także w Sudetach i nielicznie w centralnej Polsce.

8110 - Piargi i gołoborza krzemianowe

- Siedlisko to obejmuje zbiorowiska wysokogórskich piargów krzemianowych, należące do *Androsacetalia alpinae* oraz roślinność porastającą piargi o antropogenicznym pochodzeniu.
- To siedlisko występuje w wyższych położeniach górskich, zazwyczaj w piętrach subalpejskim, alpejskim i subniwalnym.
- Gatunkami charakterystycznymi dla tego siedliska są m.in.: rzeżusznik tatrzański *Cardaminopsis neglecta*, rogownica jednokwiatowa *Cerastium uniflorum*, kuklik rozestłany *Geum reptans*, szczawiór alpejski *Oxyria digyna*, wiechlina wiotka *Poa laxa*, jaskier lodnikowy *Ranunculus glacialis*.
- Piargi i gołoborza krzemianowe występują w Tatrach, na Babiej Górze, w Karkonoszach i najwyższych partiach Śnieżnika Kłodzkiego.



REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
WE WROCŁAWIU

Spełniamy wymagania EMAS – zarządzamy urzędem efektywnie, oszczędnie i prośrodowiskowo



9110 - Kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagenion*)

- Siedlisko to obejmuje środkowoeuropejskie lasy bukowe, bukowo-świerkowe, bukowo-jodłowe oraz mezofilne jedliny górskie.
- Kwaśne buczyny występują na ubogich, rdzawych, brunatnych i kwaśnych podłożach glebowych.
- Gatunkami charakterystycznymi dla tego siedliska są m.in.: buk zwyczajny *Fagus sylvatica*, jodła pospolita *Abies alba*, konwalijka dwulistna *Maianthemum bifolium*, szczawik zajęczy *Oxalis acetosella*, narecznica krótkoostna *Dryopteris carthusiana*, złotowłos strojny *Polytrichastrum formosum*.
- Kwaśne buczyny występują w Polsce w pasmach górskich, wyżynach południowej części kraju, Ziemi Lubuskiej oraz Pomorzu Zachodnim i Środkowym po Warmię.

91D0 - Bory i lasy bagiennie

- Siedlisko to obejmuje bory i lasy na bagiennych lub wilgotnych siedliskach torfowych, najczęściej związane z kompleksami torfowisk wysokich i przejściowych.
- Gatunkami charakterystycznymi dla borów bagiennych są m.in.: bagno zwyczajne *Ledum palustre*, borówka bagienna *Vaccinium uliginosum*, torfowce *Sphagnum spp.*, żurawina błotna *Oxycoccus palustris*, modrzewnica zwyczajna *Andromeda polifolia*.
- Gatunkami charakterystycznymi dla borealnych lasów sosnowo-brzozowych są m.in.: brzoza omszona *Betula pubescens*, zachyłnik błotny *Thelypteris palustris*, turzyca strunowa *Carex chordorrhiza*, bobrek trójlistkowy *Menyanthes trifoliata*, kruszczyk błotny *Epipactis palustris*.
- Siedlisko to występuje w całej Polsce, skupiając się w pasie pojezierzy, w Borach Dolnośląskich, lasach pasa wyżyn, Puszczy Solskiej i Lasach Janowskich.



REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
WE WROCŁAWIU

Spełniamy wymagania EMAS – zarządzamy urzędem efektywnie, oszczędnie i prośrodowiskowo



9410 - Górskie bory świerkowe (*Piceion abietis*, część - zbiorowiska górskie)

- Siedlisko to występuje na podłożu wapiennym oraz na gruncie zbudowanym ze skał krystalicznych, ubogich w węglan wapnia oraz na glebach o różnorodnej wilgotności.
- Gatunkami charakterystycznymi dla tego siedliska są m.in.: świerk pospolity *Picea abies*, jarzab pospolity *Sorbus aucuparia*, wiciokrzew czarny *Lonicera nigra*, porzeczka skalna *Ribes petraeum*, wietlica alpejska *Athyrium distentifolium*, trzcinnik owłosiony *Calamagrostis villosa*, śmiełek pogięty *Deschampsia flexuosa*, narecznica szerokolistna *Dryopteris dilatata*, przytulia hercyńska *Galium saxatile*, podbiałek alpejski *Homogyne alpina*.
- Siedlisko to występuje w Karpatach, Tatrach i Sudetach.





REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
WE WROCŁAWIU

Spełniamy wymagania EMAS – zarządzamy urzędem efektywnie, oszczędnie i prośrodowiskowo



Waloryzacja parametrów stanu oraz wskaźników specyficznej struktury i funkcji siedliska

Parametr/Wskaźnik	Właściwy FV	Niezadawalający U1	Zły U2
Specyficzna struktura i funkcje			
Typowe gatunki roślin	Wśród gatunków o ilościowości 2 i więcej występują tylko gatunki typowe dla tego siedliska przyrodniczego.	Wśród gatunków o ilościowości 2 i więcej występuje jeden gatunek, który nie jest typowy dla tego siedliska przyrodniczego.	Wśród gatunków o ilościowości 2 i więcej występuje więcej niż jeden gatunek, który nie jest typowy dla tego siedliska przyrodniczego.
Ekspansywne gatunki obce w podszybie i runie	Brak gatunków obcych.	Występują gatunki obce, ale sporadycznie, ich pokrycie nie przekracza 10 % badanej powierzchni.	Ekspansywne gatunki obce występują na powierzchni większej niż 10 %.
Ekspansywne gatunki rodzime (apofity) w runie	Co najwyżej pojedynczo.	Udział podwyższony, lecz nie bardzo ekspansywne.	Silnie ekspansywne.
Gatunki obce w drzewostanie	Brak gatunków obcych.	Występują gatunki obce, ale sporadycznie i nie wpływają na funkcje ekosystemu.	Występuje inwazyjny gatunek obcy, a jego rozprzestrzenianie się wpływa na funkcje ekologiczne siedliska.
Inne zniekształcenia (rozjeżdżanie, wydeptanie, zaśmiecanie)	Brak.	Występują, lecz mało znaczące.	Silne.
Martwe drewno (łączone zasoby). <i>Wskaźnik stosowany w monitoringu leśnych siedlisk przyrodniczych 2006–2011</i>	>10% miąższości żywego drzewostanu.	3–10% miąższości żywego drzewostanu.	<3% miąższości żywego drzewostanu.

Waloryzacja parametrów stanu oraz wskaźników specyficznej struktury i funkcji siedliska

Martwe drewno (łącznie zasoby). <i>Wskaźnik zalecany w przyszłym monitoringu</i>	>20m ³ /ha	10–20 m ³ /ha	<10m ³ /ha
Martwe drewno leżące lub stojące >3 m długości i >50 cm grubości <i>Próg grubości obniżony do 30 cm gdy z przyczyn naturalnych drzewa nie dorastają do 50 cm grubości</i>	>5 szt./ha	3–5 szt./ha	<3 szt./ha
Naturalne odnowienie drzewostanu	Tak, obfite, reagujące na luki i prześwietlenia.	Tak, ale pokrycie odnowienia niewielkie.	Brak
Obecność kornika – posusz czynny	Brak	Pojedyncze drzewa w transekcie i jego okolicy.	Znaczący udział posuszu w drzewostanie.
Ogólnie struktura i funkcje	Wszystkie wskaźniki kardynalne oceniono na FV, pozostałe wskaźniki w większości na FV, brak ocen U2.	Wszystkie wskaźniki kardynalne oceniono przynajmniej na U1, pozostałe w większości na U1.	Jeden lub więcej wskaźników kardynalnych oceniono na U2 lub większość wskaźników oceniono na U2.

Potencjalne zagrożenia

(na podstawie wyników inwentaryzacji, prowadzonej w 2009 r.)

Wpływy i działalność na terenie obszaru

kod	Nazwa	intensywność
100	Uprawa	C
102	Koszenie / ścinanie	C
160	Gospodarka leśna ogólnie	B
163	Odnawianie lasu po wycince (nasadzenia)	A
230	Polowanie	C
301	Kamieniołomy	A
310	Wydobywanie torfu	B
403	Zabudowa rozproszona	C
500	Sieć transportowa	B
501	Ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe	B
502	Drogi, autostrady	C

Litery oznaczają: A –ochrona czynna, B- utrzymanie lub modyfikacja metod gospodarowania, C- monitoring realizacji działań ochronnych, D – uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochronnym.



REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
WE WROCŁAWIU

Spełniamy wymagania EMAS – zarządzamy urzędem efektywnie, oszczędnie i prośrodowiskowo



PRZEDMIOTY OCHRONY

Torfowiska Gór Izerskich PLH020047

5 gatunków zwierząt

kod	Nazwa gatunku	Ocena obszaru wg SDF populacja/ stan zachowania/ izolacja/ ogólnie
1308	mopek zachodni <i>Barbastella barbastellus</i>	C/B/C/C
1324	nocek duży <i>Myotis myotis</i>	C/B/C/C
1352	wilk szary <i>Canis lupus</i>	C/C/C/C
1355	wydra europejska <i>Lutra Lutra</i>	C/B/C/C
1361	ryś euroazjatycki <i>Lynx lynx</i>	C/C/B/C/

Wilk szary *Canis lupus*

Gatunek ssaka drapieżnego należący do rzędu drapieżnych i rodziny psowatych.

- nie występuje u niego wyraźny dymorfizm płciowy,
- żyje on w grupach rodzinnych (tzw. watahach),
- ruja u wilków występuje na przestrzeni lutego-marca,
- szczenięta rodzą się w okresie maja-czerwca

W Polsce szacuje się, że wielkość watah wynosi od 2-10 osobników. Najczęściej jednak spotyka się grupy składające się 4-5 osobników. Wielkość areału zajmowanego przez watahę wynosi ok. 100-300 km². Wilki zajmują nierównomiernie swoje areały. Średnia domowa długość wędrówki watahy wynosi ok. 20 km (zdarzają się wędrówki ponad 60 km w ciągu doby).

Wilki znakują swój teren odchodami, moczem oraz charakterystycznym drapaniem pazurami tylnych nóg w ziemię.



Podstawowym pokarmem wilków są ssaki kopytne. Najczęściej w ich diecie znajdują się jelenie, sarny i dziki.

- Według badań Okarmy (1995) preferowanym gatunkiem, najczęściej spotykanym w diecie wilka są jelenie.
- Według Nowaka i in. (2011) wybierają gatunek łatwo dostępny na danym terenie.



REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
WE WROCŁAWIU

Spełniamy wymagania EMAS – zarządzamy urzędem efektywnie, oszczędnie i prośrodowiskowo



Monitoring wilka szarego *Canis lupus* na obszarze:

- Nagrania z fotopułapek



- Tropienia



- Zbieranie odchodów do badań genetycznych



- Poszukiwanie resztek pokarmu

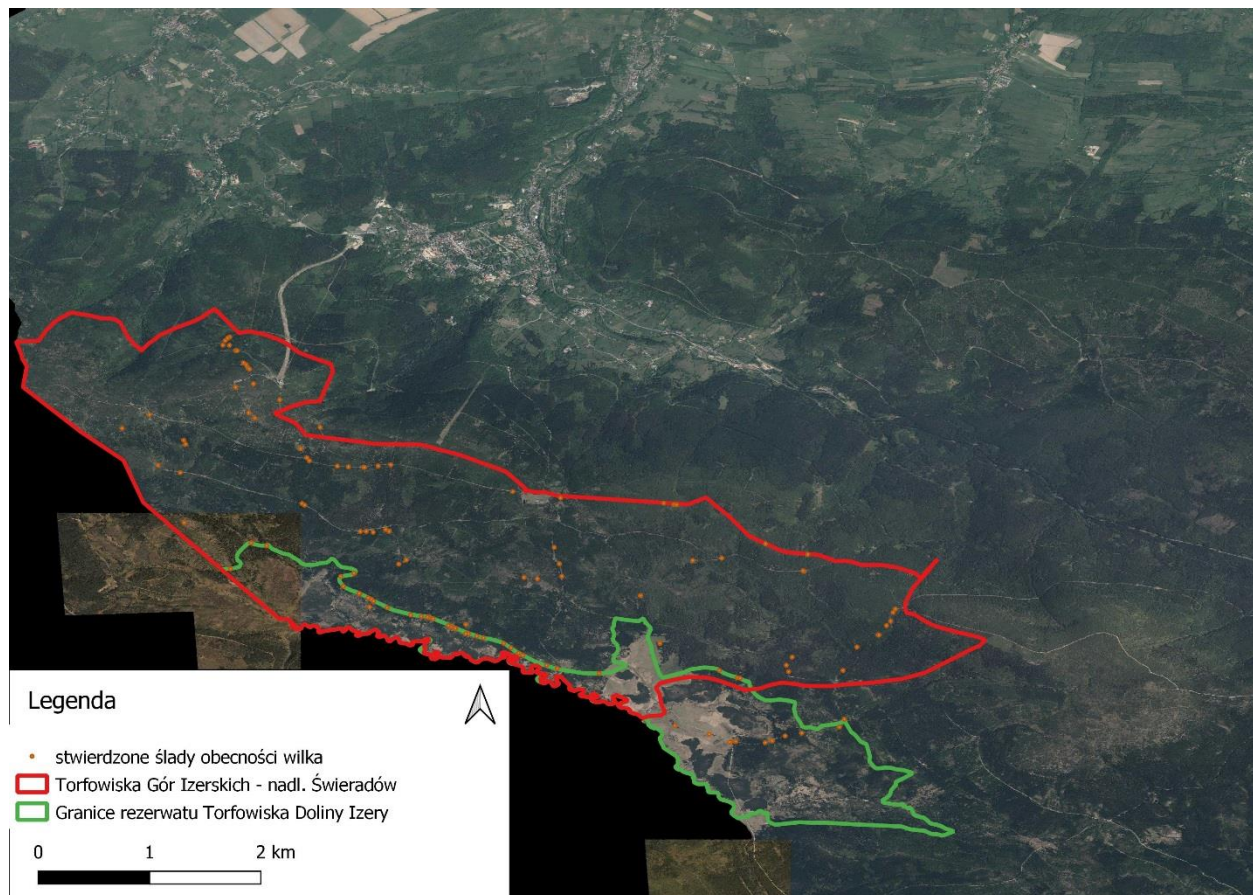


REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
WE WROCŁAWIU

Spełniamy wymagania EMAS – zarządzamy urzędem efektywnie, oszczędnie i prośrodowiskowo



Wykorzystanie obszaru



Identyfikacja problemów

Głównym problemem w ochronie tego gatunku na terenie Torfowisk Gór Izerskich są problemy w komunikacji pomiędzy zespołami oraz negatywny oddźwięk informujący o występowaniu tego gatunku na terenie Gór Izerskich.



REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
WE WROCŁAWIU

Spełniamy wymagania EMAS – zarządzamy urzędem efektywnie, oszczędnie i prośrodowiskowo



KOMUNIKAT KOŁA ŁOWIECKIEGO "WIENIEC" w ŚWIERADOWIE-ZDROJU

2018-11-26 10:53:34



W dniu 26.11.2018 r. do Urzędu Miasta w Świeradowie-Zdroju wpłynęła następująca informacja z Nadleśnictwa Świeradów:
Dzień dobry,
W nawiązaniu do informacji Koła Łowieckiego „Wieniec” dot. Wilków na naszym terenie przesyłam link do naszego artykułu w celu uzupełnienia informacji dotyczących wilka.
http://www.swieradow.wroclaw.lasy.gov.pl/aktualnosci/-/asset_publisher/1M8a/content/wilki-w-gorach-i-na-pogorzu-izerskim

Pozdrawiam
Katarzyna Męcina
Specjalista ds. LKP i Edukacji Leśnej

Jako myśliwi Koła Łowieckiego „Wieniec” w Świeradowie-Zdroju chcielibyśmy poinformować lokalną społeczność za Waszym pośrednictwem o potwierdzonych przypadkach obecności wilków na terenach dzierżawionych przez nas obwodów łowieckich nr 234 i 235. Wilki były widywane między innymi w okolicach następujących miejscowości: Świeradów-Zdrój, Mirsk, Leśna, Rębiszów, Wolimierz, Pobiedna, Giebułtów, Świecie, Złotniki, Młyńsko, Gajówka. Kilukrotnie wilki były obserwowane przez myśliwych jak również były znajdowane ich tropy oraz resztki zjedzonych zwierząt. Pomimo wszystkich zapewnień pseudo-ekologów o tym, że wilk boi się człowieka uważamy, że zachowanie szczególnej ostrożności przez mieszkańców jest jak najbardziej wskazane. Odpowiednie zabezpieczenie zwierząt hodowlanych pozwoli, przynajmniej teoretycznie, na uniknięcie strat w inwentarzu. Nie trzeba chyba wspominać o zachowaniu ostrożności przez osoby przebywające na terenach polnych i leśnych w obrębie w/w miejscowości. Obserwowane wilki nie wykazywały nadmiernego strachu przed ludźmi. Wilk jako drapieżnik szczytowy, nie ma naturalnych wrogów i każdą żywą istotę może potraktować jako potencjalną zdobycz. Prosimy o przekazanie tej informacji dla mieszkańców Waszych gmin.

Pozdrawiam.
Jacek Terlecki
Łowczy Koła Łowieckiego
„Wieniec” w Świeradowie-Zdroju

<https://swieradowzdroj.pl/arttykul/4712/komunikat-koła-łowieckiego-wieniec-w-swieradowie-zdroju>



REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
WE WROCŁAWIU

Spełniamy wymagania EMAS – zarządzamy urzędem efektywnie, oszczędnie i prośrodowiskowo



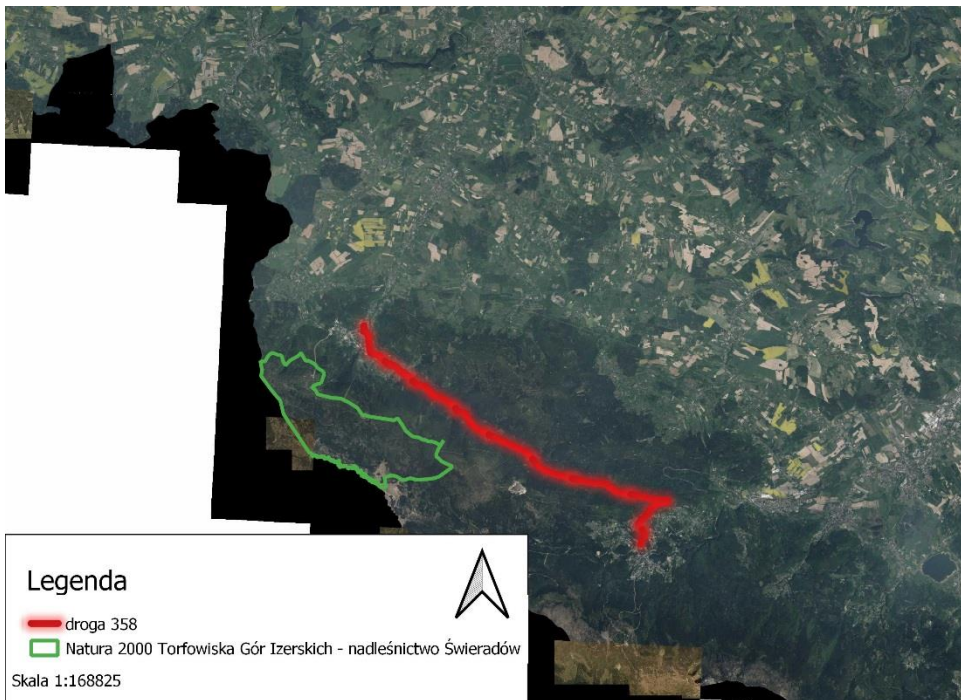
EMAS
Zweryfikowany system
zarządzania
środowiskowego
PL 2.02.006-03

Zagrożenia dla gatunku

- Ruch turystyczny



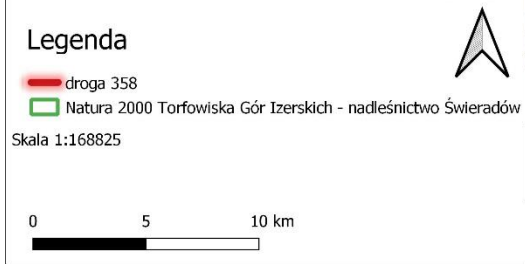
- Droga nr. 358



Legenda

- droga 358
- Natura 2000 Torfowiska Gór Izerskich - nadleśnictwo Świeradów

Skala 1:168825

A north arrow pointing upwards and a scale bar showing 0, 5, and 10 km.

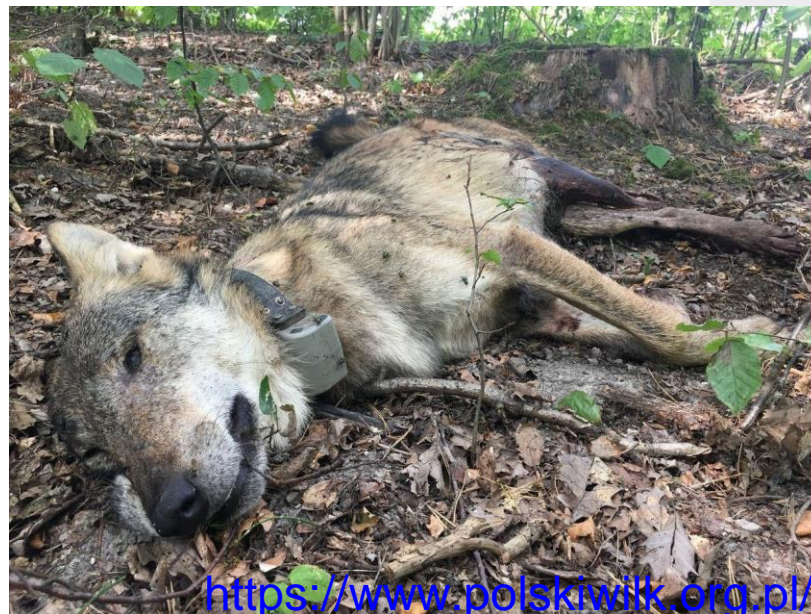
Fot. pochodzi z dokumentacji śmiertelnie potrąconej wadery na drodze 358 (dane Nadleśnictwo Świeradów)



fot. Artur Pałucki

Spełniamy wymagania EMAS – zarządzamy biznesem efektywnie, oszczędnie i prośrodowiskowo

Potencjalne zagrożenia dla watahy na terenie Torfowisk Gór Izerskich:



Spełniamy wymagania EMAS – zarządzamy urzędem efektywnie, oszczędnie i prośrodowiskowo



Ryś euroazjatycki *Lynx lynx*

Jest to gatunek terytorialny największego europejskiego kota (Felidae).

- Jest to gatunek skryty, prowadzący w większości nocny tryb życia, oraz wybierający areale trudno dostępne.
- Terytoria samców mogą pokrywać się z terytoriami kilku samic. W Polsce terytoria samców szacuje się na ok. 250 km², a samic mogą dochodzić do 150 km². W górach te terytoria są mniejsze niż na nizinach (Schmidt 1997).
- Jest to gatunek prowadzący samotniczy tryb życia. Wyjątkiem są samice wychowujące młode.
- Samce i samice spotykają się tylko podczas rui, która trwa od stycznia do marca. Samica może urodzić w maju od 1 do 3 młodych.



Pierwsze udostępnione dane o występowaniu rysia euroazjatyckiego na terenie Gór Izerskich pochodzą z 2005 roku. Rozpoznano wtedy tropy na terenie Nadleśnictwa Szklarska Poręba. Kolejne stwierdzenia pochodzą z 2007 i 2012 roku. Pierwsza obserwacja rysia pochodzi z 2013 roku z okolic Szklarskiej Poręby. Z informacji uzyskanych z nadleśnictwa Świeradów na podstawie zgłoszeń służb leśnych i przyrodników odnotowano również bytowanie rysia na terenie leśnictwa Izera. Nie ma jednak dokumentacji fotograficznej.



autor: Artur Pałucki (kadr z filmu)

- Identyfikacja problemów – w przygotowaniu
- Zagrożenia – w przygotowaniu



Spełniamy wymagania EMAS – zarządzamy urzędem efektywnie, oszczędnie i prośrodowiskowo



Wydra europejska *Lutra lutra*

Jeden z największych krajowych gatunków łasicowatych.

- Wielkość arealów waha się od kilku do kilkunastu kilometrów i zależy od obfitości bazy pokarmowej, dostępności schronień.
- Jest to gatunek, który intensywnie znakuje odchodami i wydzieliną z gruczołów zapachowych. Uważa się, że charakter zajmowanych siedlisk zależy od wieku i płci. Na swoim terytorium wydra korzysta z okresowych schronień naziemnych.
- W sprzyjających warunkach rozmnażają się cały rok. W górach jednak ze względu na dostępność pokarmu w zależności od pory roku można obserwować sezonowość rozrodu.
- Głównym pokarmem wydry są ryby. Oprócz ryb w diecie wydry wyróżnia się raki i inne skorupiaki oraz płazy i ich kijanki

Monitoring wydry

- wyznaczono punkty monitoringowe na wybranych odcinkach strumieni, cieków i zbiorników wodnych. Punkty badawcze (odcinki monitoringowe) miały długość do 1000 m (w przypadku znalezienia śladów wydry do 600 metrów).
- Monitoring tego gatunku opiera się na poszukiwaniu śladów obecności wydry, głównie odchodów, a także tropów na wyznaczonych odcinkach. Ślady wydry poszukiwane są w buforze do 10 metrów od linii brzegowej.



- Identyfikacja problemów – w przygotowaniu
- Zagrożenia – w przygotowaniu

PRAWNE (I INNE) SKUTKI USTANOWIENIA PZO



REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
WE WROCŁAWIU

Spełniamy wymagania EMAS – zarządzamy urzędem efektywnie, oszczędnie i prośrodowiskowo



PRAWNE (I INNE) SKUTKI USTANOWIENIA PZO

- Gospodarowanie w Obszarze → **problem do dyskusji**
- Zagospodarowanie terenu → **problem do dyskusji**
 - studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego
 - miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego
- Narzędzia egzekwowania ustaleń planu zadań ochronnych → **problem do dyskusji**
- Art. 36, ust. 3 → problemy rekompensaty finansowej: gdy działalność np. gospodarcza wymaga dostosowania do wymogów ochrony obszaru Natura 2000, na którym nie mają zastosowania programy wsparcia z tytułu obniżenia dochodowości, regionalny dyrektor ochrony środowiska może zawrzeć umowę z właścicielem lub posiadaczem obszaru, która zawiera wykaz niezbędnych działań, sposoby i terminy ich wykonania oraz warunki i terminy rozliczenia należności za wykonane czynności, a także wartość rekompensaty za utracone dochody wynikające z wprowadzonych ograniczeń.

PRAWNE (I INNE) SKUTKI USTANOWIENIA PZO

- Art. 37 → nakazy wstrzymania działań mogących znacząco negatywnie oddziaływać na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 i podjęcie właściwych działań naprawczych.

Jeżeli działania na obszarze Natura 2000 zostały podjęte sprzecznie z ustaleniami planu zadań ochronnych lub planu ochrony, regionalny dyrektor ochrony środowiska wydaje decyzję, w której nakazuje, w zależności od potrzeb, ich natychmiastowe wstrzymanie lub podjęcie niezbędnych działań zapobiegawczych lub działań naprawczych, chyba że przeprowadzona ocena oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko lub ocena oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000 wykazała brak znaczącego negatywnego oddziaływania na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym na cele działań ochronnych określone w planie zadań ochronnych lub planie ochrony, albo mimo znaczącego negatywnego oddziaływania spełnione są przesłanki, o których mowa w art. 34 tj.:

- w celu ochrony zdrowia i życia ludzi;
- zapewnienia bezpieczeństwa powszechnego;
- uzyskania korzystnych następstw o pierwszorzędym znaczeniu dla środowiska przyrodniczego;
- wynikającym z koniecznych wymogów nadrzędnego interesu publicznego, po uzyskaniu opinii Komisji Europejskiej.

**PLAN ZADAŃ OCHRONNYCH
OBSZARU NATURA 2000
Góry Izerskie PLB020009
Torfowiska Gór Izerskich PLH020047**

**DZIĘKUJEMY ZA UDZIAŁ W
KORRESPONDENCYJNYM
SPOTKANIU
ZESPOŁU LOKALNEJ
WSPÓŁPRACY**



REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
WE WROCŁAWIU

Spełniamy wymagania EMAS – zarządzamy urzędem efektywnie, oszczędnie i prośrodowiskowo

